

ע"פ 3619/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 3619/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופטת י' וילנר

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 27.3.2018 בתפ"ח 4608-03-17 אשר ניתן על ידי כבוד השופטים א' קולה, ד' צרפתי ו-ר' גלפז-מוקדי

תאריך הישיבה: ב' בטבת התשע"ט (10.12.2018)

בשם המערער: עו"ד מוטי לוי

בשם המשיבה: עו"ד שרית חתוקה
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

המערער הורשע בבית המשפט המחוזי בנצרת (השופטים א' קולה, ד' צרפתי-ר' גלפז-מוקדי) בתפ"ח 4608-03-17 בעבירות של גרימת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ופציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 334, 335(א)(1) ו-335(ב)(1) לחוק. על המערער נגזרו עונש מאסר בפועל של 4 שנות מאסר ועונשים נוספים, כפי שיפורט להלן.

מלכתחילה, הוגש הערעור דנן הן נגד הרשעתו של המערער בעבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה והן נגד חומרת העונש. במהלך הדיון בערעור ובהמלצתנו חזר בו המערער מן הערעור על הכרעת הדין ונותר, איפוא, לדיון הערעור על חומרת העונש.

כתב האישום, הכרעת הדין וגזר דינו של בית המשפט המחוזי

1. כתב אישום שהוגש נגד המערער ייחס לו עבירות של ניסיון רצח חמותו (להלן: המתלוננת) וכן עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ופציעה בנסיבות מחמירות כלפי המתלוננת וכלפי זוגתו (להלן: ש"ס) וזו תמצית העובדות הצריכה לעניין - ביום 17.2.2017, יום לפני התרחשות העבירות מושא הערעור, הגיעה ש"ס לבית המשותף למערער ולה (אותו עזבה מספר ימים קודם לכן בגין סכסוך) ונטלה, בהסכמת המערער, בגדים עבודה ועבור בתם התינוקת. בנוסף, נטלה ש"ס תלושי שכר של המערער ומסמכים נוספים ללא הסכמתו. משגילה זאת, נסע המערער לביתה של המתלוננת (בו שהתה ש"ס) וביקש את המסמכים שנלקחו מהדירה. על רקע זה התפתח בין המערער למתלוננת ויכוח סוער אשר במהלכו נטל המערער מזלג צלייה ממטבחה של המתלוננת, דקר אותה באמצעות המזלג בעורפה, בפניה ובידיה והכה אותה בפניה באגרופיו. המערער דקר גם את ש"ס בצווארה באמצעות המזלג בעת שביקשה לסוכך על המתלוננת. לאחר שהתעקם המזלג, נטל המערער סכין מהמטבח ודקר את המתלוננת בעורפה.
2. בפסק דינו זיכה בית המשפט קמא את המערער מעבירת הניסיון לרצח שיוחסה לו בכתב האישום כלפי המתלוננת. נקבע שהמדינה לא הרימה את הנטל להוכיח מעבר לכל ספק סביר כי גמלה בלב המערער כוונה להמית. חלף זאת, הרשיע בית המשפט קמא את המערער בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה. המערער זוכה גם מעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בהתייחס לפגיעה נוספת בחמותו, בגין חזרתה של המשיבה מבקשתה להרשיעו בעבירה זו ולאור הראיות שהוצגו במהלך המשפט מהן עלה כי מדובר בפציעה ישנה שנגרמה למתלוננת אשר אין לה קשר לאירוע נושא האישום. עוד הורשע המערער בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות בגין דקירתה של ש"ס באמצעות המזלג.
3. ביום 27.3.2018 גזר בית המשפט קמא את דינו של המערער. בית המשפט ציין כי יש לקבוע מתחם עונש לכל עבירה בנפרד, היות והמערער הורשע בעבירות שונות כלפי מתלוננות שונות, אך ראה לנכון לגזור עונש אחד כולל בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק. באשר לדקירת המתלוננת, בית המשפט עמד על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהעבירה, בראש ובראשונה ערך שמירת החיים ושלמות הגוף וכן ההגנה על שלום הציבור ובטחונו. עוד הדגיש בית המשפט את המאבק החיוני באלימות ובפרט אלימות תוך שימוש בנשק קר. בית המשפט ציין כי מדיניות הענישה בנסיבות כאלה היא מחמירה אך הוסיף שניתן למצוא קשת רחבה של עונשים בהתאם לנסיבות המעשה ולאופיו של המבצע. באשר לנסיבות ביצוע העבירה, נקבע כי יש להתחשב בהיעדרו של תכנון מוקדם כנסיבה לקולה. עם זאת,

הודגש הנזק החמור שהיה צפוי מדקירת המתלוננת בידיה, בפניה ובעורפה (אף שבענייננו הנזק הפיזי שנגרם לה היה קטן יחסית) וכן הודגשו הנזקים הנפשיים אשר נגרמו למתלוננת כעולה מתסקיר נפגעות העבירה שהוגש. בית המשפט עמד על כך שאין כל הצדקה למעשים שביצע המערער אך קבע כי הרקע להתפתחות העימות בין המערער לחמותו מקורו בסירובה להחזיר לו את מסמכיו. בהקשר זה ציין בית המשפט קמא את התרשמותו לפיה למערער קשיים בוויסות דחפים ותוקפנות במצבים עמוסים רגשית ובהינתן מכלול השיקולים שצוינו, קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש ההולם עבור העבירה כלפי המתלוננת עומד על טווח שבין 24 ל-54 חודשי מאסר בפועל.

באשר לפגיעתה בנסיבות מחמירות של ש"ס, ציין בית המשפט כי הערכים המוגנים זהים לאלו המוגנים בעבירת החבלה בנסיבות מחמירות, אך מידת הפגיעה בהם אינהגבוהה וזאת בהתייחס לנזק הקטן יחסית שנגרם לה (חתך שטחי בצוואר ובאצבעות כף ידה). בית המשפט סקר את מדיניות הענישה בהקשר זה שמלמדת על מתחם בטווח שבין מאסר לריצוי בעבודות שירות ובין 18 חודשי מאסר בפועל. לאור נסיבות ביצוע העבירה ובפרט הספונטאניות שבה בוצעה וכן העובדה שהפגיעות שנגרמו היו שטחיות, קבע בית המשפט שמתחם הענישה ההולם הוא בין מאסר לריצוי בעבודות שירות ובין 12 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט הוסיף וקבע כי אין במקרה זה נסיבות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לקולה או לחומרובבואו לקבוע את העונש הראוי בתוך המתחם ציין בית המשפט קמא כנסיבות לחומרה את עברו הפלילי המכביד של המערער הכולל עבירות אלימות ורכוש, לרבות הרשעתו בעבירה הדומה לזו שבה הורשע בתיק זה - הפעלת אלימות באמצעות סכין כלפי אחיו שנתיים קודם לביצוע העבירות נושא ההרשעה דנן. עוד ראה בית המשפט לנכון להתחשב בשיקולי הרתעת היחיד והרבים בקובעו כי בעבירות מסוג זה יש הכרח בשידור מסר של גמול והרתעה. לקולה ציין בית המשפט את גילו הצעיר יחסית של המערער, את תיאוריו לפיהם ניסה לפגוע בעצמו לאחר המעשה, את נסיבות חייו הקשות וכן את העובדה שניהול ההליך המשפטי במקרה דנן היה מוצדק, לאור זיכוי מעבירת ניסיון הרצח.

בהתחשב במכלול השיקולים שתוארו גזר בית המשפט קמא על המערער 42 חודשי מאסר לריצוי בפועל. עוד הורה בית המשפט קמא על הפעלת מאסר מותנה בן 12 חודשים שנגזרו על המערער בת"פ 40301-09-13 (להלן: המאסר המותנה), מחציתו במצטבר, ובסך הכל -48 חודשי מאסר בפועל מיום מעצרו. בנוסף לעונש המאסר בפועל, גזר בית המשפט על המערער: 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממעצר, לבל יעבור עבירות אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור במשך שנתיים עבירת אלימות מסוג עוון; ופיצוי למתלוננת בסך של 20,000 ש"ח ולש"ס בסך של 10,000 ש"ח.

טענות הצדדים

4. המערער מעלה טענות הן כנגד מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו והן כנגד קביעת העונש במסגרתו. ראשית, סבור המערער כי שגה בית המשפט קמא משקבע מתחם ענישה נפרד לכל אחת מהעבירות הואיל ומדובר באירוע אחד שהתרחש במקום אחד. שנית, לעניין מתחם העונש סבור המערער כי היה על בית המשפט להתחשב בכך שקדמה לעבירה התגרות מצד המתלוננת, בכך שהמעשה לא היה מתוכנן ובכך שנגרמו למתלוננת ולש"ס פגיעות מינוריות בלבד. באשר לעונש שנקבע בתוך המתחם, טוען המערער כי יש להתחשב בנסיבות חייו הקשות, בעובדה כי המתלוננת ניסתה "להלביש" עליו פגיעה קודמת שנגרמה לה (ואשר מגרימתה כאמור לעיל, הוא זוכה בהסכמת המשיבה), ובכך שניהול ההליך היה מוצדק והוביל לזיכוי החלקי. לבסוף, טוען המערער כי מן הראוי שעונש המאסר

המותנה שהופעל בעניינו יחפוץ במלואו למאסר שהוטל עליו בתיק דנן.

המדינה מצידה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי וטוענת כי אין להתערב בו שכן העונש ראוי בנסיבות העניין. בתוך כך, מציינת המדינה את הרשעתו הקודמת של המערער ואת הטיפול שעבר שלא הרתיע אותו מלשוב ולבצע עבירות דומות. לקראת הדיון בערעור הוגש לעיון בית המשפט תסקיר משלים מטעם שירות המבחן למבוגרים, אשר ממנו עולה בין היתר כי המערער מתנגד להמשך טיפול למניעת אלימות במשפחה, מטיל את האשמה לקרות האירוע על המתלוננת ועל ש"ס וטרם שילם את הפיצויים שנפסקו לטובתן על ידי בית המשפט קמא. המדינה סבורה כי התמונה העולה מהתסקיר מצדיקה אף היא את דחיית הערעור.

דיון והכרעה

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בכתב ובעל-פה הגעתי למסקנה כי דין הערעור להידחות.

כידוע, ככלל אין ערכאת הערעור מתערבת בעונש שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר העונש שנגזר על המערער חורג במידה משמעותית מרמת הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים (ע"פ 258/17 סלאח נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.8.2017)). המקרה דנן אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות. בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך להדביר את תופעת הסכינאות בחברה הישראלית ולנקוט בענישה מחמירה, וזאת גם לשם הרתעת הרבים (ע"פ 1552/08 פרטוש נ' מדינת ישראל, פס' 21 (29.10.2008); ע"פ 6910/09 הדרה נ' מדינת ישראל, פס' 5 (9.5.2010)).

בעניינינו, כאמור, המערער נטל מזלג צלייה ממטבח המתלוננת - חמותו - הכה אותה ודקר אותה ומשהתעקם מזלג הצלייה נטל סכין והמשיך במסע הדקירות. תוך כדי אותו האירוע דקר המערער גם את ש"ס. חשוב לציין כי המערער הורשע שנים מועטות קודם לכן בחבלה חמורה בנסיבות מחמירות בגין מסכת אירועים דומה, בה נטל סכין מטבח ודקר את אחיו. טענת המערער כי שגה בית המשפט בכך שקבע שני מתחמי ענישה נפרדים בגין העבירות שבהן הורשע, בשל הפגיעה בשתי מתלוננות, אף אם אינה נטולת טעם היא לבדה אין בה כדי להועיל למערער בהינתן העובדה שהעונש הכולל שהוטל עליו אינו מקים עילה להתערבות (ע"פ 6820/16 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (5.2.2018); ע"פ 4701/16 אבו סבלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.10.2017)). טענתו הנוספת של המערער לפיה שגה בית המשפט קמא בשקילת הנסיבות הרלוונטיות לקביעת מתחם העונש ולקביעת העונש בתוך המתחם-אף היא דינה להידחות. עיון בגזר דינו המפורט והמנומק של בית המשפט המחוזי מלמד כי הוא התייחס למכלול הנסיבות לקולה ולחומרה ונתן להן משקל ראוי, לרבות הטענה כי יש להקל בעונש היות שהמתלוננת ניסתה לייחס למערער פציעות קודמות וכן הטענה שניהול ההליך הפלילי בעניינו היה מוצדק.

6. סיכומי של דבר - עונשו של המערער, הגם שאינו מן הקלים, הולם את חומרת המעשים ואת נסיבות ביצועם ואת יתר הנסיבות אשר נדרש היה להביאן בחשבון, ולא מצאנו עילה להתערב בו.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ג' בשבט התשע"ט (9.1.2019).

שופטת

שופטת

הנשיאה
